

Handläggare

Stockholms Stadshus AB
Oscar Lavelid
Telefon: 08-508 29232

Till

Koncernstyrelsen
Kommunstyrelsen

Stadsledningskontoret/Finansavd
elningen
Charlotta Rahm
Telefon: 08- 508 29 274

**Aktieägaravtal om deläggande i Sydvästra
stockholmsregionens va-verks aktiebolag
(SYVAB) samt borgensåtagande för finansiering
av investeringar i Himmerfjärdsverket**

Förslag till beslut

A. Koncernstyrelsen beslutar för egen del följande:

1. Godkänna aktieägaravtal inklusive i avtalets punkt 3 överenskommen framtida överlåtelse av del av Stockholm Vatten AB:s aktier i Sydvästra Stockholmsregionens va-verks aktiebolag (SYVAB).
2. Ny bolagsordning för SYVAB enligt bilaga 3.5 i aktieägaravtalet godkänns och hemställs till kommunstyrelsen för godkännande.

B. Kommunstyrelsen respektive koncernstyrelsen för Stockholms Stadshus AB föreslår kommunfullmäktige besluta följande:

1. Godkänna aktieägaravtal inklusive i avtalets punkt 3 överenskommen framtida överlåtelse av del av Stockholm Vatten AB:s aktier i Sydvästra Stockholmsregionens va-verks aktiebolag (SYVAB). Kommunstyrelsen och Stockholm Vatten AB ges i uppdrag att ingå avtalet.
2. Stockholms stad utökar befintliga borgensåtaganden för Stockholm Vatten AB:s del i SYVAB med 425 mnkr.
3. Samtliga Stockholms stads borgensåtaganden för SYVAB ska gälla till och med 2027-12-31.

Stockholms Stadshus AB

Ragnar Östbergs plan 1
Stadshuset
105 35 Stockholm
Växel 08-508 290 00
Fax 08-508 290 80
info@stadshusab.se
stockholm.se

4. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ingå erforderliga avtal angående borgensåtagandet.
- C. Kommunstyrelsen beslutar för egen del, under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar enligt ovan, följande:
1. Stadsdirektören ges behörighet att underteckna aktieägaravtalet enligt punkt A.
 2. Stadsdirektören, ekonomidirektören och finanschefen ges var för sig behörighet att underteckna alla erforderliga handlingar gällande borgensåtagandet enligt punkt A.
 3. Årlig borgensavgift fastställs till 0,25 procent.
 4. Ny bolagsordning för SYVAB enligt bilaga 3.5 i aktieägaravtalet godkänns.

Sammanfattning

Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA) äger genom Stockholm Vatten AB 33 procent i Sydvästra stockholmsregionens va-verksaktiebolag (SYVAB) som driver Himmerfjärdsverket. I dag avleder SVOA avloppsvatten från Stockholms stad och Huddinge till verket.

Efter genomförande av projektet Stockholms framtida avloppsförsörjning (SFA) år 2026 kommer SVOA att minska sin leverans av avloppsvatten till Himmerfjärdsverket och avleda det avloppsvatten som idag går via Eolshällsanläggningen till Henriksdals reningsverk.

Himmerfjärdsverket står inför en omfattande om- och tillbyggnad som kommer att innebära stora investeringar.

Mot bakgrund av den planerade investeringen i Himmerfjärdsverket och framtida omledning från Eolshällsanläggningen har aktieägarna enats om en omförhandling av gällande aktieägaravtal och att ägarkommunerna måste utöka sina borgensåtaganden i SYVAB. Förändringarna innebär att SVOA minskar sitt aktieägarande från 40 till 20 i samband med att omledning sker. När det gäller borgensåtagandet föreslås Stockholms stad att utöka sitt borgensåtagande med 425 miljoner kronor och samtliga borgensåtaganden för SYVAB ska gälla till och med 2027-12-31.

Såväl aktieägaravtalet som borgensåtagandet förutsätter beslut i kommunfullmäktige.

Stockholms Stadshus AB

Ragnar Östbergs plan 1
Stadshuset
105 35 Stockholm
Växel 08-508 290 00
Fax 08-508 290 80
info@stadshusab.se
stockholm.se

Ärendets beredning

Ärendet har beretts gemensamt av Stockholms Stadshus AB och stadsledningskontoret.

Ärendet

Bakgrund

Sydvästra stockholmsregionens VA-verksaktiebolag (SYVAB) bildades vid bolagsstämman den 12 oktober 1964. Ägarna driver genom SYVAB ett gemensamt reningsverk för avloppsvatten med tillhörande tunnel- och ledningssystem samt pumpstationer vid Himmerfjärden, Himmerfjärdsverket.

Parternas ägande och förvaltning av SYVAB regleras av aktieägaravtal som ingicks den 12 april 1967 jämte tilläggsavtal daterade den 22 maj 1970, den 8 december 1981, den 3 februari 1983 och den 15 maj 2000.

SYVAB har utöver 1967 års avtal, med anledning av anslutningen av Eolshällsverkets tillrinningsområde till Himmerfjärdsverket, den 8 december 1981 träffat ett anslutningsavtal med Stockholms stad genom vilket parternas rättigheter och skyldigheter att avleda avloppsvatten till Himmerfjärdsverket regleras.

Stockholm Vatten och Avfall (SVOA), genom Stockholm Vatten AB, äger 33 procent i SYVAB. Övriga ägare är kommunerna Botkyrka, Nykvarn, Salem och Södertälje. Det avloppsvatten som SVOA idag avleder till Himmerfjärdsverket består av avloppsvatten från Stockholm Stad och avloppsvatten från Huddinge kommun.

Himmerfjärdsverket invigdes 1974 och har nyligen fyllt 40 år. Verket har genomgått ett flertal moderniseringar och ombyggnader sedan det byggdes. Framtida skärpta krav, framför allt styrda av Vattendirektivet, Baltic Sea Action Plan (BSAP) samt de nationella miljömålen gör att anläggningen måste utvecklas ytterligare. De nya kraven är så högt ställda att de inte kan uppnås med befintlig anläggning utan kräver en omfattande om- och tillbyggnad. Det kommer att bli den största ombyggnaden sedan Himmerfjärdsverket byggdes. Syftet med de högt ställda utsläppskraven är att i linje med Baltic Sea Action Plan och vattendirektivet verka för att skydda avloppsreningsverkets recipient Himmerfjärden.

Stockholms Stadshus AB

Ragnar Östbergs plan 1
Stadshuset
105 35 Stockholm
Växel 08-508 290 00
Fax 08-508 290 80
info@stadshusab.se
stockholm.se

I och med Stockholms stads beslut om nedläggning av Bromma reningsverk, byggnation av en ny avloppstunnel från Bromma till Henriksdal samt utbyggnad av kapaciteten i Henriksdals reningsverk möjliggörs omledning av Eolshällsvolymer. Idag svarar SVOA för ca 36 procent av det avloppsvatten som avleds till Himmelsfjärdsverket. Efter genomförande av projektet Stockholms framtida avloppsförsörjning (SFA) planerar bolaget att leda om det avloppsvatten som idag går via Eolshällsanläggningen till Henriksdals reningsverk istället för till Himmerfjärdsverket. Detta kommer att minska SVOAs andel av avloppsvatten till Himmerfjärdsverket till ca 10 procent per år.

Med anledning av detta har SVOA den 18 december 2013 sagt upp anslutningsavtalet till upphörande.

Denna förändring beräknas ske senast 2027-12-31. SVOA har på grund av detta justerat uppsägningen av anslutningsavtalet till upphörande 2025-12-31.

Investering i Himmerfjärdsverket

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Stockholms län lämnade 2016-05-30 SYVAB tillstånd till fortsatt verksamhet. För att klara uppsatta gränsvärden beslutade SYVABs styrelse 2018-10-11 att genomföra projektet Nya Krav Himmerfjärdsverket (NKH) med en projektbudget om 1 181 miljoner kronor i 2014 års kostnadsnivå. Måldatum för drifttagande är 2025-12-31, det vill säga samma datum som planeras för avledning av Eolshällsvolymer. Vidare togs beslut om att teckna borgensavtal med ägarkommunerna och att marknadsrisker om 180-360 miljoner kronor tas i särskilda beslut under projektets genomförande. Sådana beslut kan innebära ytterligare borgensåtaganden från ägarkommunerna.

I syfte att ge riktlinjer för SYVABs verksamhet och för aktieägarnas inbördes rättigheter och skyldigheter som ägare av SYVAB samt för att reglera konsekvenserna av avledningen och investeringar i NKH och har parterna enats om att ersätta 1967 års avtal samt ingångna anslutningsavtal mellan respektive aktieägare och SYVAB med ett nytt aktieägaravtal (Bilaga 1). Eftersom Eolshällsanläggningen i och med avledningen blir onyttig för SYVAB och behövs för genomförandet av projektet SFA har aktieägarna även enats om att SVOA ska förvärva anläggningen. Detta beslut har fattats av Stockholm Vattens ABs styrelse och kräver inte beslut i kommunfullmäktige.

Stockholms Stadshus AB

Ragnar Östbergs plan 1
Stadshuset
105 35 Stockholm
Växel 08-508 290 00
Fax 08-508 290 80
info@stadshusab.se
stockholm.se

Ekonomi och risker

De avgörande riskerna är kopplade till genomförandet av investeringen avseende ekonomi och tid. I det fall investeringen blir högre än beräknat kommer SVOAs kostnader för avloppsrening i Himmerfjärdsverket bli högre än beräknat och stadens borgensåtagande öka med andel av ägandet. Försenas projektet kan förutsättningarna för överledning av avloppsvatten till Henriksdalsverket försvåras.

I och med investeringen kommer kostnaden per omhändertagen kubikmeter vatten att öka från dagens nivå på cirka 3,5 kronor till drygt 5 kronor år 2027. Samtidigt kommer volymen avloppsvatten från SVOA att minska. Eventuell taxepåverkan får beaktas i samband med att den nya anläggningen tas i drift.

Nytt aktieägaravtal

Det nya aktieägaravtalet reglerar hur SYVAB ska förvaltas fram till dess att SVOA reducerar sitt nyttjande av Himmerfjärdsverket och hur SVOAs andel i bolaget därefter ska anpassas i förhållande till det reducerande nyttjandet.

Anslutningsavgifter

Avtalet bygger på principen att vardera part ska svara för kostnaderna för SYVAB i förhållande till sin andel tillförd volym till Himmersfjärdsverket.

Fram till 2025-12-31 ska SVOA ansvara för sin andel av SYVABs kostnader genom att erlagga anslutningsavgifter till SYVAB inklusive Eolshällsvolymer, oavsett om dessa volymer renas vid Himmersfjärdsverket eller inte. Därefter ska SVOAs avgift reduceras i enlighet med den nya nyttjandegraden när Eolshällsvolymer avletts.

Skulle det vara så att avledningen inte kan genomföras innan 2027-12-31, måste SVOA senast 2020-12-31 påkalla förhandling av en ny överenskommelse för hantering av Eolshällsvolymer och ny tidpunkt för avledning. SVOAs rätt att rena Eolshällsvolymer vid Himmerfjärdsverket efter 2027-12-31 förutsätter att Himmerfjärdsverket vid tidpunkten har erforderlig kapacitet och erforderligt tillstånd för detta.

Stockholms Stadshus AB

Ragnar Östbergs plan 1
Stadshuset
105 35 Stockholm
Växel 08-508 290 00
Fax 08-508 290 80
info@stadshusab.se
stockholm.se

Part	Nuvarande antal aktier och röster	Antal aktier och röster efter avledning
Botkyrka kommun	20	25
Nykvarn kommun	20	25
Salems kommun	20	25
Stockholms kommun (genom Stockholm Vatten AB)	40	20
Södertälje kommun (genom Telge i Södertälje AB)	20	25
Totalt:	120	120

Borgensåtagande

I gällande avtal mellan anslutningskommunerna till SYVAB, framgår att finansiering i anläggningen ska ske med gemensam borgen av anslutningskommunerna med levererad volym, som fördelningsgrund enligt nedan tabell.

Stockholms stad tog beslut i april 2013 om utökad tidsbegränsad borgen om 35,1 miljoner kronor upp till ett belopp om 169,6 miljoner kronor att gälla till och med den 31 december 2018. Den 16 maj 2016 förlängdes borgensåtagandet i tiden till och med den 31 december 2024.

SYVABs nyinvestering NKH ska fram till 2025-12-31 eller den senare dag då avledning sker finansieras av aktieägarna genom borgen för SYVABs lån i proportion till användning av Himmerfjärdsverket. Stockholm Vatten ska sålunda fram till 2025-12-31 eller den senare dag då avledning sker ställa borgen för SYVABs lån för nyinvesteringen i NKH enligt andelen tillförd volym inklusive Eolshällsvolymer.

Stockholms Stadshus AB

Ragnar Östbergs plan 1
Stadshuset
105 35 Stockholm
Växel 08-508 290 00
Fax 08-508 290 80
info@stadshusab.se
stockholm.se

Den totala investeringen för NKH uppgår till 1 181 miljoner kronor. Stockholm stads andel för borgensåtagandet uppgår därmed till 425 miljoner kronor enligt nedan.

Ytterligare borgensåtagande kan komma att krävas efter beslut i SYVAB:s styrelse om den reserv om 180-360 miljoner kronor som har beräknats för projektet.

	Andel %	Belopp mkr
Botkyrka kommun	27	319
Nykvarn kommun	3	35
Salems kommun	5	59
Stockholms kommun (genom Stockholm Vatten AB)	36	425
Södertälje kommun (genom Telge i Södertälje AB)	29	342
Summa:	100	1181

De borgensförbindelser som SVOA och övriga Parter redan utfärdat och kan komma att utfärda fram till dess att avledning sker ska kvarstå oförändrade fram till och med 2027-12-31 eller om avledning då ej skett till utgången av den senare kalendermånad då det sker. Parternas borgensansvar ska per denna tidpunkt omfördelas i proportion till Parternas framtida brukande.

Synpunkter och förslag

Det är tydligt att frågor om vatten och avlopp är en regional angelägenhet och att det är viktigt med ett regionalt samarbete för att VA-försörjningen ska fungera och för att öka leveranssäkerheten i systemet. Koncernledningen och stadsledningskontoret anser att det därför är angeläget att detta system utvecklas och byggs ut i syfte att klara nuvarande och framtida hantering av dricksvatten och avlopp, inte minst att minska eventuella klimat- och miljöeffekter från hanteringen. Genom projekten Stockholms framtida avloppsrening och moderniseringen av Himmerfjärdsverket kommer regionens kapacitet stärkas tydligt. En förutsättning för båda projekten är att inblandade aktörer tar ansvar för investeringarna i Himmerfjärdsverket och därmed uppdaterar nuvarande aktieägaravtal och utökar kommunernas borgensåtagande.

Stockholms Stadshus AB

Ragnar Östbergs plan 1
Stadshuset
105 35 Stockholm
Växel 08-508 290 00
Fax 08-508 290 80
info@stadshusab.se
stockholm.se

Stadsledningskontoret konstaterar att aktieägaravtalet innebär att staden gör ett solidariskt ansvarstagande enligt punkterna 4.3.7 och 4.5 gällande borgen och kapitaltillskott respektive miljö. Staden gör även ett åtagande enligt punkt 11 i Aktieägaravtalet att köpa aktierna i SYVAB i det fall att Stockholm Vatten skulle avyttras.

Borgensåtagande

Borgensåtaganden som tecknas av staden ska beslutas av kommunfullmäktige. Restriktivitet ska gälla för tecknande av stadens borgen. Godkännande ska endast ske i undantagsfall och enbart om all annan möjlighet till finansiering har beaktats. All borgensteckning ska vara belopps- och tidsbegränsad. En årlig marknadsmässig avgift ska utgå. Borgensavgift föreslås uppgå till 0,25 % årligen.

Stadens finanspolicy innehåller följande villkor för att en borgensteckning ska tillstyrkas:

- Ändamålet ska stödja stadens mål för verksamheten i enlighet med inriktning angiven i budget för staden.
- Verksamheten ska ha en långsiktig plan och inriktning som ger staden och dess medborgare ett tydligt mervärde, på både kort och lång sikt.
- Verksamheten ska vila på realistiska ekonomiska grunder.

Det nu aktuella borgensåtagandet avser finansieringen av en nödvändig investering för att säkra framtida kapacitet för omhändertagande av avloppsvatten. Nya skärpta miljökrav är så högt ställda att det krävs en omfattande om- och tillbyggnad av anläggningen i Himmerfjärdsverket. Stadsledningskontoret anser att investeringen uppfyller de villkor som ställs i finanspolicyn, och att borgensåtagandet därmed kan tillstyrkas.

Stadsledningskontoret konstaterar att den begärda utökningen om 425 mnkr avser stadens andel av den totala investeringen, 1 181 mnkr i 2014 års prispivå. Ytterligare borgensåtaganden för stadens räkning om ca 65 – 130 mnkr kan komma att krävas i ett steg två, beroende på marknads-, index- och ränteutveckling. Stadsledningskontoret konstaterar vidare att stadens åtagande även innebär en förlängning av befintligt borgensåtagande om 169,6 mnkr från 2024-12-31 till 2027-12-31.

Stockholms Stadshus AB

Ragnar Östbergs plan 1
Stadshuset
105 35 Stockholm
Växel 08-508 290 00
Fax 08-508 290 80
info@stadshusab.se
stockholm.se

Efter genomförande av projektet Stockholms framtida avloppsförsörjning kommer Stockholm Vatten att minska sin leverans av avloppsvatten till SYVAB, från en andel om ca 36 procent till cirka 10 procent. Parternas borgensansvar ska vid denna

tidpunkt omfördelas i proportion till den volym avloppsvatten som avleds i förhållande till total volym. Detta ska ske per 2025-12-31 eller den senare dag då avledning sker.

Magdalena Bosson
VD

Bilagor

1. Aktieägaravtal med bilagor
2. Tjänsteutlåtande Stockholm Vatten och Avfall:s styrelse
3. Protokollsutdrag SVOA 6 december 2018

Stockholms Stadshus AB

Ragnar Östbergs plan 1
Stadshuset
105 35 Stockholm
Växel 08-508 290 00
Fax 08-508 290 80
info@stadshusab.se
stockholm.se

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Magdalena Bosson, Stadsdirektör/VD	2019-01-14
Krister Schultz, Vice VD	2019-01-14